

Dosarul nr. 2ra-1634/23
2-23008134-01-2ra-22112023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (jud.: D. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

03 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Igor Saviuc și de Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lia Antonciuc împotriva lui Igor Saviuc cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Igor Saviuc și menținută hotărârea din 09 martie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, prin care a fost admisă integral acțiunea,

c o n s t a t ă :

La 17 ianuarie 2023, Lia Antonciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Saviuc cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 1-3).

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că, în perioada anilor 2008-2011, a fost căsătorită cu pârâtul Igor Saviuc.

În rezultatul căsătoriei, la data de XXXXX, s-a născut un copil comun, XXXXX.

A menționat că în certificatul de naștere al copilului, în calitate de tată, a fost indicat Igor Saviuc, în baza prezumției legale de paternitate a soțului.

Prin hotărârea din 03 ianuarie 2012 a Judecătoriei Fălești, s-a dispus încasarea de la Igor Saviuc în beneficiul Liei Saviuc (Antonciuc) pensia de întreținere a copilului XXXXX, născută la XXXXX, în sumă bănească fixă, în mărime de 825 de lei, ce urmează a fi plătită lunar, începând cu 08 decembrie 2011.

Reclamanta a precizat că, la momentul înaintării prezentei cereri de chemare în judecată, copilul avea vârsta de XX ani, iar de creșterea acesteia se ocupă doar ea.

Minora este înregistrată și frecventează diferite activități extrașcolare care, de asemenea, implică cheltuieli lunare suplimentare, la care pârâtul nu contribuie benevol, deși are posibilitate reală de a contribui la creșterea și dezvoltarea acesteia.

A notat că, potrivit datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, minimul de existență pentru un copil cu vârsta de la 7 la 17 ani, în semestrul I al anului 2022, în orașele mari, constituie suma de 2 936,90 de lei lunar.

A estimat faptul că quantumul în mărime de 825 de lei este unul nejustificat și contrar intereselor copilului, or, păstrarea quantumului menționat, în condițiile în care copilului urmează a-i fi asigurate nu numai întreținerea, dar și crearea condițiilor pentru dezvoltarea multidisciplinară, fapt ce mărește sarcina părintelui în grija căruia se află copilul minor, constituie o situație inechitabilă.

În opinia reclamantei, datele Biroului Național de Statistică privind minimul de existență a copilului minor nu constituie o normă legală imperativă de la care nu se permite derogare, ci urmează a fi apreciate drept circumstanțe importante pentru raportare, ca fiind o valoare minimă de referință de la care urmează să se stabilească quantumul pensiei de întreținere.

La data de 10 octombrie 2022, Biroul Național de Statistică a publicat informația privind evoluția prețurilor de consum în Republica Moldova: în luna septembrie 2022 – inflația anuală (pentru ultimele 12 luni) a constituit 33,97 %, inclusiv la: produse alimentare – 37,12 %, mărfuri nealimentare – 22,42 % și servicii prestate populației – 47,25%, prin urmare, la moment, necesitățile materiale pentru a întreține un copil cu vârsta de peste XX ani este mult mai mare comparativ cu datele Biroului Național de Statistică menționate, ținând cont de evoluția în creștere a prețurilor de consum și de faptul că minimul de existență prezentat este pentru semestrul I al anul 2022.

Astfel, pentru asigurarea unui nivel de trai suficient copilului minor, este de părerea că de la pârât urmează a fi încasată lunar pentru copil suma de 2 000 de lei, cu titlu de pensie de întreținere, ceea ce ar acoperi necesitățile lunare de întreținere a copilului.

În drept, reclamanta Lia Antonciuc și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 5, 33¹, 85, 94-96, 166, 167, 254 alin. (5) din Codul de procedură civilă, art. 58, 60, 74, 76, 110 din Codul familiei, art. 48 alin. (2) lit. d) din Constituția Republicii Moldova, art. 18 alin. (1) din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului.

Reclamanta Lia Antonciuc a solicitat admiterea acțiunii, modificarea quantumului pensiei de întreținere, stabilită prin hotărârea din 03 ianuarie 2012 a Judecătorei Fălești, încasarea de la Igor Saviuc în beneficiul său a pensiei de întreținere a copilului minor comun, XXXXX, născută la XXXXX, în sumă bănească fixă, în mărime de 2 000 de lei, plătită lunar, începând cu data depunerii

cererii de chemare în judecată și până la atingerea majoratului sau schimbarea situației, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 09 martie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, a fost admisă integral acțiunea.

S-a majorat cuantumul pensiei de întreținere stabilită prin hotărârea din 03 ianuarie 2012 a Judecătoriei Fălești (dosar nr. 2-1068/11) și s-a încasat de la Igor Saviuc în beneficiul Liei Antonciuc a pensiei de întreținere a copilului minor comun, XXXXX, născută la XXXXX, în sumă bănească fixă, în mărime de 2 000 de lei, care urmează a fi plătită lunar, începând cu 17 ianuarie 2023, până la atingerea majoratului copilului minor sau schimbarea situației păților.

S-a anulat titlul executoriu nr. 2-1068/11, eliberat în baza hotărârii din 03 ianuarie 2012 a Judecătoriei Fălești, prin care s-a hotărât încasarea de la Igor Saviuc în beneficiul Liei Antonciuc a pensiei de întreținere pentru copil, în mărime de 825 de lei.

S-au încasat de la Igor Saviuc în beneficiul Liei Antonciuc, prin compensare, cheltuielile de asistență juridică, în mărime de 1 500 de lei.

S-a încasat de la Igor Saviuc în bugetul de stat suma de 423 de lei, cu titlu de taxă de stat, de plata căreia reclamanta a fost scutită de drept, la depunerea acțiunii în judecată (f. d. 26, 35-37).

La 05 aprilie 2023, Igor Saviuc a declarat apel împotriva hotărârii din 09 martie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, prin care a solicitat admiterea acestuia, modificarea hotărârii instanței de fond, cu încasarea pensiei de întreținere de la Igor Saviuc în beneficiul Liei Antonciuc, pentru copilul minor XXXXX, născută la XXXXX, în sumă de 1 500 de lei lunar (f. d. 31).

Prin decizia din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Igor Saviuc și menținută hotărârea din 09 martie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești (f. d. 62, 63-67).

În argumentarea soluției emise, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că copilul minor, XXXXX, se încadrează în categoria de vârstă de 7-17 ani, or, la emiterea hotărârii judecătorești din 03 ianuarie 2012 privind încasarea pensiei de întreținere, în mărime de 825 de lei, instanța a luat în considerare minimul de existență stabilit de Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova pentru copiii din categoria de vârstă de 1-6 ani.

Prin urmare, pornind de la minimul de existență, raportat la necesitățile efective și interesul primordial al copilului, instanțele de judecată au apreciat valoarea ce urmează a fi încasată cu titlu de pensie de întreținere a copilului minor, făcând trimitere nemijlocit la datele Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova cu privire la minimul de existență pentru al II-lea semestru al anului 2022, publicată pe pagina web a Biroului Național de statistică, din care se deduce că suma minimului de existență a unui copil, din categoria de vârstă de 7-17 ani, s-a majorat comparativ cu cea stabilită pentru anul 2022 semestrul I, constituind 3 440,40 de lei.

Cu referire la solicitarea Liei Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, expusă în referință, privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanța de apel, în mărime de 1 500 de lei, instanța de apel

a decis neîncasarea acestora, întrucât ordinul de încasare a numerarului nr. 470940729 din 07 septembrie 2023 a fost prezentat în copie, fapt contrar art. 138 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

La 20 noiembrie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Igor Saviuc a declarat recurs împotriva deciziei din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri (f. d. 72).

În motivarea recursului, a indicat că este plecat în afara Republicii Moldova, nu activează în baza unui contract de muncă permanent, ci ocazional, fiind de acord să plătească pensia de întreținere a copilului minor, XXXXX, în sumă bănească lunară de 1 500 de lei.

La 14 decembrie 2023, prin intermediul oficiului poștal, iar la 18 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea în care a fost respinsă solicitarea de a încasa de la Igor Saviuc în beneficiul său, prin compensare, cheltuielile de asistență juridică suportate în instanța de apel, în mărime de 1 500 de lei, cu emiterea în partea dată a unei noi hotărâri de admitere a pretenției respective (f. d. 83-84 verso, 88-89 verso).

În motivarea recursului, a indicat că îi sunt clare motivele pentru care a fost respinsă solicitarea sa de încasare de la Igor Saviuc în beneficiul său, prin compensare, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanța de apel, în mărime de 1 500 de lei, or, aceste cheltuieli sunt confirmate prin copia ordinului de încasare a numerarului nr. 470940729 din 07 septembrie 2023.

A accentuat că cheltuielile nominalizate constituie cheltuieli reale necesare și rezonabile, iar prin respingerea cerinței de compensare a acestora, instanța de apel a încălcat dreptul său la un proces echitabil.

Prin încheierea din 10 ianuarie 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a expedit Liei Antonciuc, avocatului Igor Matachi și lui Igor Saviuc copia recursurilor declarate și s-a comunicat intimaților dreptul de depunere, în termen de până la o lună, a referinței, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererile de recurs (f. d. 91).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Bălți a fost pronunțat public la 21 septembrie 2023 (f. d. 62).

Conform extrasului din poșta electronică anexat la materialele cauzei, copia deciziei motivate din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost notificată părților în proces și reprezentanților acestora, în mod electronic, la 08 noiembrie 2023 (f. d. 68 verso).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, întrucât cererile de recurs au fost depuse la 20 noiembrie 2023 (f. d. 78) și, respectiv, 14 decembrie 2023 (f. d. 86).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursurilor depuse de Igor Saviuc și de Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, împotriva deciziei din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs depuse de Igor Saviuc și de Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de Igor Saviuc și de Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursurilor ca fiind admisibile, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursurile declarate de Igor Saviuc și de Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, conțin obiecții de fapt și de drept care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursurile declarate de către Igor Saviuc și de Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, ca fiind inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Igor Saviuc și de Lia Antonciuc, reprezentată de avocatul Igor Matachi, împotriva deciziei din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni